

Vaxbyte

Att byta vax i bisamhället kan vara en viktig sjukdomsförebyggande åtgärd och något vi rekommenderar alla biodlare att kontinuerligt göra. Men hur genomför man vaxbyte rent praktiskt? Här kommer några tips och råd på hur det kan gå till.

Det finns flertalet olika sätt att genomföra ett vaxbyte på, det beror till stor del på hur du brukar sköta dina bisamhällen i övrigt. Nedan följer ett urval från några möjliga tillvägagångssätt:

Alt. A

Om du invintrar på två lådor: under tidig vår håller bina till i den övre lådan och den undre kan då enkelt bytas ut mot en med fräscha ramar/mellanväggar. Lite senare under vår/försommar, innan första skattlådan ställs på, skiftar man den övre och undre lådan så att den med äldst ramar hamnar längst ner under vinter/till kommande vår.

Alt. B

Om du invintrat på en låda: under vår/försommar vid utökning av yngelrum ställs en 10-ramars låda, med fina utbyggda/mellanväggs-ramar på, så småningom tillkommer skattlåda överst.

Om inget spärrgaller används från början kommer drottningen att ”flytta upp” ytterligare en våning till skattlådan. När då allt yngel krupit i nedersta ”gamla” lådan kan den tas bort/ersättas samtidigt som spärrgaller sätts in med drottningen under. Gamla/fula ramar smälts ner.

OBS! Håll inom 3-4 dygn koll på ev. uppdragna drottningceller i skattlådan efter att drottningen spärrats ner.

Alt. C

Då samhället är så pass starkt att det är gott om bin i skattlådan kan du flytta upp mörka/fula honungs- och täckta yngel-ramar dit/ersätta dessa i yngelrum med fint utbyggda ramar/vaxmellanväggar. Du måste förstås försäkra dig om att du inte får med drottningen upp ovanför spärrgallret. Om det finns ägg/spätt yngel i uppflyttade ramar måste du efter 3-4 dygn kolla att de inte börjat dra upp drottningceller. Allt eftersom ynglet i de uppflyttade gamla yngelramarna kryper, fylls de med honung och då du senare slungat honungen sorteras mörka ramar bort för omsmältning (t.ex i sol- eller ång-vaxsmältare).

Alt. D

Ordna en avläggare samtidigt: Ta drottningen tillsammans med 5 ramar du vill byta ut och 1-2 fräscha ramar. Bilda en 6-7 ramars avläggare på sidan om befintligt samhälle i en 10 ramars låda med packväggar. Fodra ordentligt och se till att redan inom 2-3 dagar ställa på ytterligare en 10 ramarslåda med 6-7 ramar + packväggar, dit drottningen flyttar upp och kan lägga ägg. Efterhand tas packväggarna i övre lådan bort och motsvarande antal ramar tillsätts tills det blir

10 ramar. Då det ursprungliga ynglet i nedre lådan krupit ut efter ca 3 veckor tas lådan bort och fula ramar smälts ner. Eventuell ytterligare utökning av avläggarens yngelrum övervägs. Ursprungligt samhälle drar upp flertalet drottningceller. Lämna kvar 2-3 av de minst långt gångna/ta bort de största drottningcellerna (bina börjar ofta mata upp några lite för gamla larver om de blir utan drottning och dessa celler täcks fortast) efter 3-4 dygn sedan delning genomfördes/drottningen flyttades.

På så sätt rensas de lite för gamla larverna, som blir ”nöddrottningar”, bort och du slipper ett troligt stilla byte längre fram på sensommaren. Eftersom det blir yngeluppehåll/lägre foderförbrukning tills att ny drottning ”kommer igång”, brukar man kunna få närmare normal honungsskörd trots delningen.

Text av bihålsrådgivare Erik Heedman för friskabin.se